

Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO)

Advies over een ontwerp-KB tot beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten (asbest)

- **Gevraagd door de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, mevrouw Magda Aelvoet, in een brief van 6 juli 2000;**
- **Vorbereid door de Werkgroep Productnormen;**
- **Goedgekeurd door de algemene vergadering van 17 oktober 2000 (zie bijlage).**

Inhoud

1. Inleiding [1]
2. Richtlijn 1999/77/EG [2-4]
3. Beoordeling van het ontwerp-KB [5-13]
4. Bijlage

1. Inleiding

- [1] Het ter advies voorgelegde ontwerp-KB beoogt een correcte omzetting in de nationale regelgeving van Richtlijn 1999/77/EG van de Commissie van 26 juli 1999 tot zesde aanpassing aan de technische vooruitgang van bijlage I van Richtlijn 76/769/EEG van de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten (asbest) (*Pb.L.*, 1999, nr. 207). Het ontwerp-KB zou, met ingang van 1 januari 2002, in de plaats komen van het KB van 3 februari 1998 tot beperking van het op de markt brengen, de vervaardiging en het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten (asbest) (*B.S.*, 21 februari 1998).

2. Richtlijn 1999/77/EG

- [2] Met Richtlijn 1999/77/EG wordt de bestaande Europese regelgeving met betrekking tot het op de markt brengen en het gebruik van asbest verscherpt, inzonderheid wat chrysotiel betreft. Die verscherping steunt op de vaststelling dat er voor de meeste nog resterende toepassingen van chrysotiel thans substituten of alternatieven voorhanden zijn die niet als carcinogeen zijn ingedeeld en als minder gevaarlijk worden beschouwd (considerans 6 van de richtlijn). Voorts wordt er op gewezen dat er nog geen drempelwaarde voor blootstelling is bepaald beneden welke chrysotiel niet carcinogeen is (considerans 7) en dat de blootstelling van werknemers en andere gebruikers van asbesthoudende producten uiterst moeilijk te beheersen is en de huidige grenswaarden bij tijden ruimschoots kan overschrijden en dat dit type van blootstelling momenteel het grootste risico vormt voor de ontwikkeling van met asbest samenhangende ziekten (considerans 8).
- [3] Het nieuwe punt 6.2. van de bijlage I bij Richtlijn 76/769/EEG bepaalt dat het op de markt brengen en het gebruik van chrysotiel (CAS nr. 12001-29-5) en van producten waaraan deze vezel opzettelijk is toegevoegd, wordt verboden.

De lidstaten kunnen echter een uitzondering maken voor membranen in bestaande elektrolyse-installaties, tot zij aan vervanging toe zijn of tot geschikte asbest-substituten beschikbaar komen, naargelang van wat het eerst gebeurt. De Europese Commissie zal die uitzonderingsregeling vóór 1 januari 2008 evalueren.

Voorts is bepaald dat het gebruik van producten die crocidoliet, amosiet, anthofyliet, actinoliet, tremoliet en chrysotiel bevatten, die reeds geïnstalleerd en/of in bedrijf waren vóór de datum van tenuitvoerlegging van Richtlijn 1999/77/EG door de betrokken lidstaat, blijft toegelaten, totdat deze worden verwijderd of aan vervanging toe zijn. De lidstaten mogen echter om redenen van gezondheidsbescherming het gebruik van dergelijke producten op hun grondgebied verbieden voordat deze worden verwijderd of aan vervanging toe zijn.

Als de lidstaten voormelde uitzonderingen toestaan, moeten de producten worden geëtiketteerd overeenkomstig bijlage II van Richtlijn 76/769/EEG.

- [4] De Richtlijn is op 26 augustus 1999 in werking getreden (art. 3). Zij moet uiterlijk op 1 januari 2005 zijn omgezet in de nationale wetgeving (art. 2.1). Vanaf 26 augustus 1999 tot 1 januari 2005 mogen de lidstaten geen toestemming voor nieuwe toepassingen van chrysotiel op hun grondgebied verlenen (art. 2.3).

3. Beoordeling van het ontwerp-KB

- [5] Voor zover de Raad heeft kunnen nagaan voorziet het voorliggende ontwerp-KB in een correcte omzetting van Richtlijn 1999/77/EG, onder voorbehoud van de hierna gemaakte opmerkingen.
- [6] De vraag is of artikel 1 vereist is, vermits het om een uitvoeringsbesluit gaat van de wet van 21 december 1988 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid en die wet in artikel 1, 3°, 4° en 6°, reeds een definitie van vermelde begrippen bevat en die dus ook gelden voor de toepassing van het ontwerp-KB.
- [7] Artikel 2 van het ontwerp-KB stemt overeen met art. 1.2. van basisrichtlijn 76/769/EEG. Artikel 2, b) bepaalt dat dit besluit niet van toepassing is op gevaarlijke stoffen en preparaten die naar landen die niet naar de Europese Gemeenschap behoren, worden uitgevoerd. De Raad merkt hierbij op dat het noodzakelijk is om problemen met gevaarlijke stoffen, zoals asbest, op het vlak van het leefmilieu en de volksgezondheid op internationaal niveau aan te pakken. Voor milieugevaarlijke goederen die zich in transit bevinden op het Belgisch grondgebied, is de Belgische productwetgeving niet van toepassing, maar naar gelang het geval de wetgeving van het land van oorsprong of het land van bestemming. De Raad vraagt daarom dat de wetgeving inzake gevaarlijke stoffen zoveel mogelijk op internationaal vlak wordt geharmoniseerd.
- [8] Artikel 3 stemt overeen met het principiële verbod opgenomen in de punten 6.1. en 6.2. van bijlage I van Richtlijn 76/769/EEG, zoals gewijzigd door Richtlijn 1999/77/EG.
- [9] De draagwijdte van artikel 5 is niet duidelijk. Er wordt niet aangegeven wie, blijkbaar in afwijking van artikel 3, het op de markt brengen van de principiële verboden producten kan toestaan, noch onder welke voorwaarden zulks kan. Indien het de bedoeling zou zijn afwijkingen mogelijk te maken dan moet duidelijk aangegeven worden wie die afwijkingen kan toestaan en kan het enkel gaan om de in punt 6.2., tweede alinea, van bijlage I van Richtlijn 76/769/EEG genoemde uitzondering (membranen in bestaande elektrolyse-installaties).

De Raad is van oordeel dat het niet opportuun is van de door de Richtlijn geboden afwijkingmogelijkheid gebruik te maken. Bijgevolg moet artikel 5 in zijn huidige formulering worden geschrapt. De vereiste om de toegelaten asbestproducten te etiketteren, moet evenwel op een andere plaats worden opgenomen, zie [10].

- [10] Artikel 7 betreft een correcte vertaling van de in punt 6.2., derde alinea, van bijlage I van Richtlijn 76/769/EEG genoemde uitzondering. De Raad vindt het aangewezen om in dit artikel in fine te bepalen dat de asbesthoudende producten die nog toegelaten zijn, moeten worden geëtiketteerd overeenkomstig de bepalingen in bijlage.
- [11] De bijlage is getiteld "Bijzondere bepalingen betreffende de etikettering van producten die asbest bevatten." Ter verduidelijking zou deze titel moeten vermelden dat de etikettering alleen de 6 asbestproducten betreft, waarvan sprake in het ontwerp-KB.
- [12] De Raad stelt vast dat het voornemen bestaat de nieuwe regeling in werking te laten treden op 1 januari 2002 (art. 9), d.i. drie jaar voor de uiterste datum van omzetting van de richtlijn (art. 2.1). De Raad kan daarmee instemmen, gelet op het feit dat het KB van 3 februari 1998 reeds een strenge regeling inzake chrysotiel bevatte en het merendeel van de toepassingen ervan (zie de bijlage van dat KB) reeds sinds 3 februari 1998 of vanaf 1 januari 2002 in België verboden zijn.
- [13] Een aantal leden van de Raad, met name één van de vier voor- en ondervoorzitters, vijf van de zes vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties, de twee vertegenwoordigers van de energieproducenten en één vertegenwoordiger van de wetenschappelijke milieus (d.i. 9 van de 26 stemgerechtigde leden) stellen evenwel voor om de inwerkingtreding uit te stellen tot 1 januari 2005 voor de asbestdichtingen die worden gebruikt in de chemie, in leidingen en reactoren voor corrosieve stoffen bij hoge druk en/of temperatuur. Deze dichtingsringen zitten volledig ingesloten, en vormen daardoor geen risico voor de omgeving of voor de werknemers. Ze zijn cruciaal voor de veiligheid van de werknemers om hen te beschermen tegen doorslag van het chemisch product bij hoge druk en/of temperatuur. Volwaardige en betaalbare alternatieven zouden hiervoor nog niet bestaan. Het uitstellen van de inwerkingtreding met drie jaar geeft de chemische industrie de tijd om naar alternatieven te zoeken voor deze toepassingen

Een ander deel van de leden van de Raad, met name één van de vier voor- en ondervoorzitters, drie van de zes vertegenwoordigers van de vakbonden, één van de zes vertegenwoordigers van de milieuorganisaties, drie van de zes vertegenwoordigers van de organisaties voor ontwikkelingssamenwerking en twee vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus (d.i. 10 van de 26 stemgerechtigde leden) zien geen dwingende reden om de inwerkingtreding voor deze asbesttoepassingen met drie jaar uit te stellen. De ons omringende landen zouden in hun wetgeving immers ook niet in een uitstel tot 1 januari 2005 voorzien.

Een aantal leden, met name één van de vier voor- en ondervoorzitters, twee van de zes vertegenwoordigers van de milieuorganisaties, één van de twee vertegenwoordigers van de verbruikersorganisaties en drie van de zes vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus (d.i. 7 van de 26 stemgerechtigde leden) onthouden zich in deze kwestie.

4. Bijlage : aantal aanwezige en vertegenwoordigde stemgerechtigde leden op de algemene vergadering van 17 oktober 2000

- de 4 voor- en ondervoorzitters
- 3 van de 6 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming
- 3 van de 6 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking
- 1 van de 2 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties die de belangen van verbruikers verdedigen
- 2 van de 6 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties (*)
- 5 van de 6 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties
- de 2 vertegenwoordigers van de energieproducenten
- de 6 vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus

Totaal: 26 van de 38 stemgerechtigde leden (*)

(*) Momenteel is 1 van de afgevaardigden van de werknemersorganisaties niet aangeduid.